

Mnenje:

Umik prepovedi nekaterih FFS v zvezi s tveganjem za čebele

Četrtek, 12. februar 2009

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se je odločilo, da umakne prepoved prometa z nekaterimi insekticidi (z aktivnimi snovmi imidaklopid, klotianidin, tiametksam) za tretiranje semena koruze, kot tudi prepoved prometa s temi insekticidi tretiranega semena koruze. MKGP bo izdalo izjemno dovoljenje za dve fitofarmcevtski sredstvi za tretiranje semena koruze (Poncho FS 600 rdeč in CRUISER 350 FS) za 120 dni, ter hkrati uvedlo ukrepe, ki naj bi zmanjšali tveganja za čebele.

Jasno je, da omenjena sredstva dejansko so tveganje za čebele ter da so ukrepi za zmanjšanje tveganja izhod v sili oziroma rezultat tehtanja med škodo za čebele/okolje ter ekonomsko škodo pri tistih pridelovalcih koruze, ki tretirano seme uporabljajo. Vse tri omenjene aktivne snovi namreč sodijo med visoko strupene za čebele¹, kar pomeni, da povzročajo hudo zastrupitev in umiranje čebel, če le-te pridejo v stik z njimi v času škropljenja ali dan zatem. Že izjemno majhne količine teh snovi povzročijo nevrološke motnje čebel, ki se izrazijo kot izguba orientacije, neobičajno obnašanje, paraliza in smrt. Te tri aktivne snovi so še zlasti nevarne zato, ker gre za sistemične insekticide, ki lahko okužijo nektar in cvetni prah. Poleg tega je nevarna tudi kontaminacija vode z njimi; čebele vodo nabirajo za pitje in za hlajenje panja, v stik s kontaminirano vodo in roso pa pridejo tudi na listih in cvetovih rastlin. Predvideni ukrepi za zmanjšanje tveganja za čebele ne rešujejo vseh teh težav.

Ob teh dejstvih je jasno, da se je morala tehtnica na drugi strani (posledice za pridelovalce koruze) zdeti izjemno težka, da se je MKGP odločilo za takšno potezo. Toda to je možno le zato, ker tehtanje ni ustrezno. Ne gre le za nekaj deset čebeljih družin. Čebele so zaradi svoje vloge opraševalk izjemno pomembne za zagotavljanje pridelka v kmetijstvu, zato je potrebno skrbeti zlasti za to, da čebele v tej vlogi ohranjamo in ne ogrožamo prehranske varnosti v bližnji prihodnosti, sploh pa prehranske varnosti prihodnjih generacij. Ker je tehtanje torej neustrezno, menimo, da umik prepovedi omenjenih insekticidov ni ustrezen ukrep.

V kontekstu Strategije kmetijstva, ki jo MKGP pripravlja prav v letošnjem letu, se je zato nujno vprašati o tem, kakšno kmetijstvo želimo. Kakšno kmetijstvo bo v Sloveniji dejansko trajnostno in kakšne spremembe v kmetovanju bodo potrebne za to? Kakšna je vloga čebel in biotske raznovrstnosti nasploh?

Vprašanje za primer: pridelava koruze. Sedaj običajni način pridelave je izrazito netrajosten: brez kolobarja, kar pomeni mnogo večjo izpostavljenost škodljivcem in boleznim ter slabšanje kakovosti tal, neredko tudi brez ali s premalo povezave z živinorejo, kar onemogoča recikliranje hranil in obremenjuje okolje, ali pa v povezavi s pretirano intenzivno živinorejo, s podobnimi posledicami. Če bomo taka gibanja ohranjali, bo to v povezavi s podnebnimi spremembami (predvideno pomanjkanje vode, višanje temperatur) vodilo v vse večje težave, ki jih bodo pridelovalci skušali kratkoročno (a ob tveganju dolgotrajnih okoljskih, gospodarskih in družbenih posledic) reševati z gensko spremenjeno koruzo. To bo pomenilo še večje zaostrovanje glede intenziviranja vložkov v kmetovanje, vključno s stroški in porabo energije (sintetična mineralna gnojila, pesticidi), in še več negativnih vplivov na okolje oziroma podnebje.

Ob vprašanju obolevanja in celo umiranja čebel menimo, da bodo morali tudi čebelarji oziroma Čebelarstva zveza Slovenije ovrednotiti, kako nekatere sedanje prakse v čebelarstvu vplivajo na imunost in zdravstveno stanje čebel oziroma čebeljih družin. Poleg onesnaženosti okolja ter neposrednih škodljivih vplivov iz kmetijstva je tudi to lahko pomemben vir tovrstnih težav.

MKGP pozivamo, da ta sporni primer vzame tako kot konkreten problem kot tudi primer izzivov, na katere mora skušati najti odgovore Strategija kmetijstva. V njej ne smejo prevladati kratkoročni interesi posameznih interesnih skupin, temveč mora ponuditi vizijo trajnostnega kmetijstva v Sloveniji in poti do njene uresničitve.

Več informacij:

Anamarija Slabe, **Inštitut za trajnostni razvoj**

Pisarna: Trubarjeva 50, 1000 Ljubljana

tel. (01) 43 97 465 in 041 725 991, www.itr.si, info@itr.si.

---

¹ Richard D. Fell, Entomologist, Virginia Tech: Protecting Honey Bees, na:
<https://www.ext.vt.edu/pubs/pmg/hga/RegulationsBasicInfoHoneybees.pdf>